

Reflexions d'una "manipulada"

Les que vam participar en el II Congrés de Dones per la Igualtat, tingut a l'antic mercat del Born de Barcelona (31 de gener, 1 i 2 de febrer de 1992) fórem titllades de "manipulades" per Francesca Martí, responsable de la Secretaria de la Dona del PSC-PSOE. Manipulades per Pujol, és clar, atès que el Congrés era convocat per l'Institut de la Dona des de la Generalitat, governada per CiU. Així de simplista.

En la perspectiva de les eleccions del 15 de març, es tractaria, en opinió de la dirigent socialista, d'un "aplec electoralista", afirmació igualment electoralista, com el Congrés Constitutiu d'una Federació de Dones per la Igualtat, organitzat cinc dies abans per l'esmentada Secretaria del PSC. Dos congressos sota el mateix lema: "per la Igualtat", dualitat que podia haver-se evitat si les organitzadores s'haguessin posat d'acord sobre els objectius i els procediments més adients a un encontre pluralista. Això esdvé impossible quan els partits han traslladat les seves rivalitats al camp del feminisme.

El joc democràtic permet als guanyadors de les eleccions —estat, nació, ajuntaments, diputacions— de designar les seves militants als càrrecs d'Instituts i Institutos per la Dona-Mujer, annexos a Ministerios i Conselleries. Sis d'aquestes "directores" participen en la taula rodona del Congrés del Born, la tarda del 2 de febrer, convidades per les seves col·legues de l'Institut Català de la Dona. No acceptaren la invitació les titulars de l'organisme equivalent a les comunitats governades pels socialistes. A darrera hora enviaren un telegrama excusant-se. No volien ser "manipulades". Les seves col·legues de Cantàbria, Balears, Castella-Lleó, Galícia i País Basc tingueren el terreny lliure per a explicar les experiències respectives que, per cert, resultaren força interessants. Ens vam quedar amb les ganes de saber què fan els organis-

mes equivalents de les comunitats amb governs d'esquerra.

Amb relació a les Jornades Catalanes de la Dona, celebrades a Barcelona el 1976, els congressos esmentats signifiquen una regressió del moviment d'alliberament de la dona. Aquelles foren obra de feministes de diversos graus, militants de partits democràtics o sense partit, amb l'ajut material de les incipients institucions pluralistes i d'empreses privades, com ara Banca Catalana, l'Església, la Creu Roja, Amics de l'ONU, etcètera. El feminisme més radical col·laborà amb grups moderats i conservadors, amb les naturals ensopegades dialèctiques, però en el respecte a les posicions respectives. La majoria de les organitzadores d'aquell històric esdeveniment han estat "metabolitzades per les principals institucions", com escriu Annamaria Guadani en l'esplèndida crítica i autocrítica publicada al diari *Unitat* del 13-XII-1991. Feministes superradicals dels anys setanta ocupen avui càrrecs oficials en Ministeris, Institutos, Comissions i Fudacions muntades per "promoure" la dona, "estudiar" la seva condició i "elaborar" hipòtesi de treball que s'eternitzen i s'entrepaperen entre viatges intercontinentals i simposis retòrics i cerimoniosos, cada cop més semblants als que es munten els homes, amb llarga experiència teatral en l'exercici d'un poder que monopolitzen. Dones que destacaren com a feministes agosarades i provocadores avui

tenen poder en organismes europeus, viatgen a Amsterdam o a Nairóbí en representació dels governs respectius o com a funcionàries de l'ONU, de la UE, de la FAO o l'OIT; promouen resolucions, projec-

tes de lleis favorables a la dona, en un lèxic burocràtic ben diferent dels manifestos i consignes redactades i proclamades fa vint anys, quan la imaginació feminista es traduïa en idees engrescadores, idees que "transformaren la manera de viure i de pensar de milions de dones", com recorda Annamaria Guadani. Jo afegiria que també han transformat comportaments i mentalitats dels homes, perquè el feminisme, com a idea alliberadora, no els exclou, ni tan sols quan ells se n'exclouen.

Alguns diuen que el feminisme ha mort, com ha mort, diuen, el comunisme i altres utopies. Les feministes que no es donen per mortes contesten: "mort no, és presoner" ¿Presoner de qui? De les seves pròpies contradiccions, les contradiccions internes de la "sociabilitat femenina". És una tesi autocrítica i, per consegüent, revolucionària. L'home no és la causa, el *subjecte* del conflicte. Les relacions més difícils es donen entre iguals. Fa vint anys no era una evidència sinó un risc. "Les dones no saben repartir poder, dividir territori. Per a resoldre la contradicció ens ajudaria la capacitat d'acceptar i reconèixer l'espai d'aquella part de *les altres* que, manifestament, no ens agraden" (Annamaria Guadani). Plantejat en aquests termes antisectaris, qualificar d'electoralista el Congrés del Born i de manipulades les qui hi assistirem demostra la immaduresa de la "sociabilitat femenina"; una discriminació en el si del mateix sexe discriminat per les altres. Cap grup de dones que es proclamí d'esquerres no pot excloure'n un altre, i no hauria de demanar el que les *altres* no poden o no volen donar a nivell de compromís polític. Per damunt dels partits dirigits pels homes, les dones hem de trobar l'entesa, el diàleg i les vies per a avançar plegades vers la *igualtat*. Altrament donarem el trist espectacle que alguns homes qualifiquen de "baralla de galliner" mentre aplaudeixen des de la llotja reservada a les autoritats polítiques, militars i eclesiàstiques. Tots mascles.

Teresa Pàmies

2001: una odissea del nacionalisme

Ja som al segle XXI, sí. Un segle que representarà, ja ho representa, sens dubte, un gran repte per a l'organització política de la humanitat. Repte en què el nacionalisme farà, sens dubte ja ho fa, un paper central. I això es demostra per la quantitat de paraules que versen sobre aquest tema, sobretot del 1990 ençà. Revistes, premsa en general, mitjans de comunicació àudio-visual... hi dediquen costosos espais, per tal d'esbrinar què ens depararà aquest futur-present del nacionalisme.

Fa un parell de setmanes (EL TEMPS, 27-01-92), vaig poder llegir l'opinió al respecte de Miquel Porta Perales. I no he pogut d'estar-me d'opinar, també jo. I és que hi ha certa incoherència lògica en la seua opinió. I això és un detall que li agraiam, tant jo com altres nacionalistes.

L'eix i principi fonamental del nacionalisme és la reivindicació de la sobirania d'un poble. Que es reclame una forma d'estat no és més que un principi pràctic, administratiu, reclamat no sols pel nacionalisme, sinó també, amb distints continguts, pel socialisme, pel liberalisme, pel conservadorisme... Així el que diferencia el nacionalisme de la resta és la seua reivindicació de sobirania per a determinats grups socials que es reconeixen com a nacions. I la raó de demanar alguna forma estatal és tenir la possibilitat d'administrar aquesta sobirania. Per als socialistes, l'objectiu de l'estat potser és redistribuir la riquesa, per als liberals vetllar per la propietat privada i la llibertat d'empresa, per als conservadors la defensa del *status quo* i de la seguretat. Però totes aquestes funcions depenen, en últim terme, de l'existència de la sobirania.

La sobirania sempre és una funció del grau de dependència o independència, dels graus de llibertat. No es pot deslliurar sobirania i independència amb tanta frivolitat. Si més no, i ara sent realistes, la sobirania depèn del grau d'independència financera (capacitat recaptatòria i d'endeutament, capacitat d'obtenir un sou i d'obtenir crèdit). Ara, també és cert que avui les societats desenvolupades, els pobles en general, no viuen en un món comunicat. Les nacions avui no són ens aïllats. I és en aquest context, més que en cap altre, on cal parlar de sobirania. Sobirania que implica, sempre, democràcia i interdependència, que vol dir dependència entre tots. La dependència d'uns quants, molts o pocs, implica que no són sobirans.

I aquí hi ha el quid de la qüestió. Contraposar el nacionalisme a l'estat plurinacional europeu és confondre els actuals estats amb les nacions. Ara com ara, a Europa, no hi ha cessions de so-

birania, hi ha cessió de certes competències administratives i de gestió. Potser, quan els mecanismes d'elecció democràtica s'instal·len a les institucions europees, hi haurà una sobirania compartida amb la sobirania de la resta d'estats europeus. Ara com ara, la sobirania recau al poble espanyol (Constitució *dixit*), o al poble belga, o a l'holandès... tots ells amb estat. I qualsevol d'aquests estats pot tornar-se enrere fent ús de la seua sobirania, per exemple l'estat britànic. També poden decidir seguir endavant. No ho poden fer el poble flamenc, el català, l'escaecès, el galleg... no tenen sobirania, no tenen estat.

Es per això que té sentit reivindicar la sobirania. Té el sentit de decidir què, com, a qui i quan cedir, o no cedir, els continguts administratius de les decisions polítiques, o per decidir a quines institucions, i a quines no, es deleguen aquestes decisions. I té sentit, també, reclamar el dret a alguna forma estatal per tal d'administrar aquesta sobirania.

Assumir la realitat no és ingenu, és pragmàtic. En qualsevol cas, interessant. Assumir la realitat com a punt de partida i com a model d'arribada és reconèixer que no és pot millorar, o que agrada tal com està. Cosa ben diferent és assumir la realitat com a punt de partida per tal de poder modificar-la i arribar a una nova situació, diferent, més acostada al que cadascú pensa. Ara, la realitat és que els estats constituïts cedeixen àrees de gestió a l'administració europea. Els no constituïts no ho poden fer, perquè no en tenen, d'àrees de gestió, i menys encara de sobirania. I que els actuals estats cedescen àrees de gestió no és cap garantia perquè les nacions depenents, sense estat, tinguen en el futur la seua sobirania. Per això se'n fa necessària la reivindicació.

La conclusió és evident. Per als membres de les nacions depenents, sense sobirania, la postura més racional i més intel·ligent és defensar i donar suport a la formació de l'Europa plurinacional, però això mateix, plurinacional, que no pluristatal, que n'és l'interès dels membres de nacions amb el control d'un estat constituït i, per tant, amb sobirania, és l'interès dels governs dels estats constituïts.

L'objectiu d'un nacionalista ha de ser reivindicar i defensar la sobirania, el poder de decisió política, de totes les nacions, en un marc global d'interdependència administrativa i de gestió. Aquesta és l'odissea del nacionalisme al segle XXI. Aquest és el nacionalisme, l'únic possible, del 2001.

Rafael Castelló Cogollos